

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

УТВЪРДИЛ:

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
МИНИСТЪР
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА
ПРИЛАГАНЕ НА СХЕМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПЛОДОВЕ И
ЗЕЛЕНЧУЦИ В УЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ В
Р БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА
от 1 август 2016 г. до 31 юли 2017 г.

съгласно чл. 23, ал. 2 от Регламент (ЕС) №1308/2013

I. НЕОБХОДИМОСТ И ЦЕЛИ

Общата цел на схемата за предлагане на плодове в училищата е да се осигури юридическа и финансова рамка за трайно увеличаване на делът на плодовете и зеленчуците в храненето на децата, особено във възрастта, когато се оформят хранителните им навици. Това е инвестиция, която в бъдеще ще спомогне за намаляване на разходите за здравеопазване, произтичащи от небалансирано хранене.

Грижата за здравето на децата е приоритет в националната ни политиката, свързана с опазване на общественото здраве, това е основната цел заложена в прилагането на схема „Училищен плод” в Република България.

Храненето е един от съществените фактори в превантивната стратегия за намаляване на риска от хронични неинфекциозни заболявания като сърдечносъдови болести, рак, диабет тип 2, остеопороза и др.

През последните десетилетия се наблюдават неблагоприятни характеристики и тенденции в храненето на населението в България, включително и сред децата.

Проучванията направени от Националния център по обществено здраве и анализи показват, че средната дневна консумация на плодове и зеленчуци при деца на възраст 7 – 10 години е недостатъчна. Плодовете са в среднодневно количество 118,3 г. Децата в селските райони са консумирали два пъти по-малко количество плодове в периода на изследването от децата в градските региони. Пресните плодове съставляват 36 % от общото количество консумирани плодове, т.е. преобладават консервираните плодове.

Изводът от изследването е, че конкретната популационна група (деца на възраст 7-10 год.) е с недостатъчна консумацията на зеленчуци (среднодневен прием от 51,7 г), и на плодове среден прием от 118,3 г./ден, като общото среднодневно количество плодове и зеленчуци е 270 г, при препоръка за здравословно хранене - около 400 г/ден. Реалната консумация на плодове и зеленчуци представлява 40 % от препоръчителното количество за тази възрастова група. Хранителният модел на децата на възраст от 3 до 7 години е дисбалансиран с превес на висококалорийни технологично-обработени храни (като колбаси и тестени изделия) – богати на мазнини и енергия и с недостатъчно присъствие на важните за растежа и развитието на детския организъм плодове и зеленчуци.

Превенцията на затлъстяването и последващата заболяемост се основава на баланса в хранителния прием още от ранна детска възраст. Затова е наложително прилагането на стратегия, която да включва конкретни дейности и отговорности на всички институции, отговорни за храненето на децата.

Високата консумация на плодове и зеленчуци сама по себе си не е в състояние да изкорени проблема със затлъстяването, но подобряването на хранителните навици на децата и подрастващите спомага за подобряване на общественото здраве и намаляване на дългосрочния риск за развитие на социално значими болести - сърдечно-съдови, диабет, някои ракови заболявания. Храненето на детето в периода на училищната възраст е много важно за неговото развитие и растеж и за цялостния му психологически и физиологически комфорт. През този период се създават трайни хранителни навици - както добри, така и вредни, които много трудно могат да бъдат коригирани впоследствие. Необходимо е действията, насочени към здравословно хранене, да се провеждат още през детството или юношеството, за да се изгради здравословен модел на хранене и хранително поведение и да се предотврати неблагоприятното въздействие върху здравето на наднорменото тегло и неправилните хранителни навици. Именно в периода на детството се създават културата на хранене и вкусът към различните продукти. Ограничаването на нездравословните храни в училищните бюфети и столове трябва да се съчетава с предлагането на пресни плодове и зеленчуци, и с обезпечаването на достъпна за децата информация за това кои храни са полезни и кои - не.

Специфичните цели на програмата са: да се прекрати тенденцията за ниска консумация на плодове и зеленчуци, да се повиши в дългосрочен план консумацията на плодове и зеленчуци сред децата, да се създадат и насърчат здравословни хранителни навици, които децата да запазят и като възрастни. Предоставя се възможност на значителен брой деца в училищна възраст да консумират плодове и зеленчуци, като по този начин се осигуряват равни възможности за всички деца и подпомага социалното сближаване.

Съпътстваща цел е стимулирането на производството на плодове и зеленчуци. През последните години се наблюдава трайна тенденция на намаляване производството на плодове и зеленчуци в страната. Според експерти, финансовата и икономическа криза, спада в експортната реализация и евтиния внос и увеличените производствени разходи поставиха производителите на плодове и зеленчуци в изключително тежка ситуация. Представителите на браншовите организации настояват

за предприемане на спешни мерки за регулиране на този пазар и за подпомагане на земеделските производители.

Стимулирането на производството чрез осигуряване на пазар на продукцията от сектора на плодовете и зеленчуците ще подпомогне решаването на част от проблемите на българските земеделски производители.

Естествените климатични условия в нашата страна са предпоставка за голямо разнообразие от плодове и зеленчуци през по голяма част от годината. България е традиционен производител на ябълки, праскови, круши, сливи, десертно грозде, както и на домати, краставици, моркови. Не бива да се пренебрегва и значението на местното оранжерийно производство на зеленчуци домати, краставици и др. Това гарантира достатъчна наличност на пазара на пресни плодове и зеленчуци местно производство с отлични вкусови качества.

Производството на плодове в страната ни се характеризира с голямо разнообразие от сортове с различен вкус - сладки, кисели, тръпчиви; както и широка цвetoва палитра - червени, зелени, жълти и др., което косвено, провокирайки интереса на децата, ще подпомогне постигането на целите на настоящата стратегия. Произвежданите в страната плодове и зеленчуци са добре познати на учениците, което е гаранция за по-голяма консумация.

II. КОЛИЧЕСТВЕНИ ИНДИКАТОРИ

Количествените индикатори, служат за оценяване на постигнатия напредък и реализирането на целите на настоящата стратегия.

Това са измерими показатели, които отчитат степента на повишаване консумацията на плодове и зеленчуци сред децата.

Общо тези показатели могат да бъдат разделени в следните три групи:

1. Финансови показатели – формират реалната икономическа рамка на схема „Училищен плод” и са основен индикатор за усвояването на средствата по програмата.

2. Показатели за участие – отразяват общият интерес към схемата като цяло и дават реална представа за броя бенефициенти и степента на обхващане на децата от целевата група.

3. Продуктови показатели – общи елементи, които са носители на специфична информация по изпълнението на схемата.

Посочените индикатори не могат да бъдат разглеждани отделно един от друг, тъй като само съвкупността от тях е възможно да даде детайлна оценка за ефективността на изпълнението на целите.

III. ДОПУСТИМИ ПРОДУКТИ

За да се гарантира, че допустимите за подпомагане продукти предлагат високо равнище на закрила на здравето на децата и за да се насърчат навиците за здравословно хранене, допустими за разпределяне по схемата са само пресни плодове и зеленчуци, включени в списъка по Приложение 3, като се гарантира тяхното разнообразие.

Всички пресни плодове и зеленчуци, включени в списъка на допустимите продукти, трябва да отговарят на изискванията за качество на пресни плодове и зеленчуци, съгласно Регламент (ЕО) на Комисия № 543/2011 и на изискванията за безопасност съгласно Закона за храните и нормативните актове за неговото прилагане.

Плодовете и зеленчуците се съхраняват, подготвят и предоставят на децата и учениците в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно хигиената на храните, както и на Наредба № 37 от 21 юли 2009 г. за здравословно хранене на учениците, Наредба № 6 от 10 август 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения и Наредба № 9 от 16 септември 2011 г. за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните, предлагани в детските заведения и училищата, както и към храни, предлагани при организирани мероприятия за деца и ученици.

Забранява се разпределянето в учебните заведения на генетично модифицирани плодове и зеленчуци. При наличие, заявителите разпределят плодове и зеленчуци произведени по биологичен начин.

При разпределянето на продуктите трябва да се спазват изискванията за размер на една порция съгласно Приложение 4, като се гарантира разпределянето на най-малко 4 различни плодове и/или зеленчуци месечно.

IV. БЕЗОПАСНОСТ

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) осъществява контрол върху складирането, опаковането, обработката, пакетирането, транспорта и доставката до крайния потребител на пресни плодове и зеленчуци, с цел опазване здравето на хората, чрез инспекции на обектите за търговия с храни, заведенията за хранене,

транспортните средства. Извършва се контрол над съдържанието на остатъчни вещества от пестициди, нитрати и тежки метали в предлаганите на потребителите пресни плодове и зеленчуци, чрез вземане на проби от търговската мрежа и извършване на анализи. Разработват се и се прилагат мониторингови програми, свързани с прилагането на Добра хигиенна практика.

Компетентните органи осъществяват контрол с цел предотвратяване внасянето и разпространението на плодове и зеленчуци съдържащи замърсители над максимално допустимите количества. За плодовете и зеленчуците внос от трети страни, които подлежат на официален контрол по Регламент 669/2009, се изисква задължително представяне на документи за безопасност на продукта, а при необходимост се извършва и допълнително лабораторен анализ за остатъчни вещества от пестициди.

Контрола по безопасност на пресните плодове и зеленчуци се извършва от инспектори по контрол на храните към БАБХ, които имат право да извършват внезапни и планирани проверки за съответствие с действащото законодателство на територията на цялата страна.

V. ЦЕЛЕВА ГРУПА И ОБХВАТ

Проучванията показват, че навиците за здравословно хранене се формират в детството: тези деца, които са изградили навици да консумират плодове и зеленчуци в по-големи количества през детските си години, запазват този модел на хранене и в по-късна възраст; докато децата, с ниска консумация на плодове и зеленчуци през детството си, запазват подобно хранително поведение и като възрастни със съответните отрицателни последици за тях и техните деца. Най-подходящата среда за въздействие върху хранителните навици на децата на етапа, в който те се формират, са учебните заведения. Прилагането на схемата „Училищен плод“ в учебните заведения е гаранция за нейната ефективност.

Националната стратегия за прилагане на схема за предоставяне на плодове и зеленчуци в учебните заведения е предназначена за участниците в схемата „Училищен плод“ в Република България, определени по Наредба за условията и реда за прилагане на схеми за предоставяне на плодове и зеленчуци и на мляко и млечни продукти в учебните заведения – схема „Училищен плод“ и схема „Училищно мляко“ от 4 октомври 2016 г.

Плодовете и зеленчуците по схемата се предоставят на следните групи учащи се, посещаващи редовно учебни заведения:

1. деца от I-ва до подготвителна група включително, в държавните, общинските, и частните детски градини;
2. ученици от подготвителен до IV-ти клас включително, в държавните, общинските и частните училища.

В страната ни боят на децата от посочените групи учащи е около 500 000, като може да бъде уточнена след старта на учебната година.

VI. МОДЕЛ

Схемата се прилага на национално ниво, на територията на цялата страна.

Организацията на разпределение е децентрализирана.

Плодовете и зеленчуците се раздават в деня на доставката отделно от основните хранения и не могат да се използват за приготвяне на ястия.

Заявители по схемата могат да бъдат:

- учебните заведения;
- еднолични търговци, търговски дружества и кооперации, които са поели задължение към едно или повече учебни заведения за доставка на плодове и зеленчуци;
- производители на плодове и зеленчуци, включително организации и групи на производители на плодове и зеленчуци, признати със заповед на министъра на земеделието и храните;
- общините - за учебните заведения, които се намират на тяхната територия.

VII. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ

Националната стратегия се прилага през периода от 1 август 2016 година до 31 юли 2017 година.

Схема „Училищен плод” се прилага през учебната година и включва периода от 15 септември 2016 г. до 31 май 2017 г.

VIII. УЧАСТИЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Като се има предвид, че децата подражават на възрастните, в програмата „Училищен плод” следва да бъдат ангажирани широк кръг учители и родители. Комплексният характер на програмата за предоставяне на плодове и зеленчуци в учебните заведения изисква участието и широкото партньорство на поне следните сектори от обществото: здравеопазване, образование, земеделие. За постигане на целите на стратегията е необходимо и активното участие на различни правителствени и неправителствени организации и на медиите. Опитът е показал, че проблемите свързани с пълноценното и здравословно хранене, както и заболяемостта от неинфекциозни болести могат да бъдат решени най-ефективно чрез прилагане на единна национална политика и координирани междусекторни дейности.

Публичните функции по прилагане на схемата за разпределение на плодове и зеленчуци в учебните заведения са разпределени между органите, които ръководят трите заинтересовани сектора – Министерство на земеделието и храните, Министерство на образованието и науката и Министерство на здравеопазването. Министерството на земеделието и храните осъществява координация на дейностите свързани с прилагането на схемата. То представя пред Европейската комисия националната стратегия и промените в нея, както и бюджета на схемата и необходимостта от допълнително финансиране. Заявява пред министъра на финансите средствата необходими за национално финансиране на схемата.

Министерството на образованието и науката съдейства за прилагането на съпътстващи педагогически мерки. То организира и провежда, съвместно с Министерство на земеделието и храните и Министерство на здравеопазването, обучение на учителите и служителите в учебните заведения, които са ангажирани с прилагането на схемата, включително за прилагане на съпътстващите педагогически мерки. Важна функция на това министерство е да информира училищата за целите на схемата „Училищен плод” и за условията и реда за участие в нея, включително чрез предоставяне на печатни материали и указания. То има за задача също така да организира популяризиране на схемата сред родителите.

Министерството на здравеопазването утвърждава списъка на допустимите плодове и зеленчуци и размера на порциите. Министерството на здравеопазването участва в подготовката на обучителни материали.

Важни функции по прилагане на схемата са възложени на Държавен фонд „Земеделие”, който е акредитиран като Разплащателна агенция на страната. ДФЗ утвърждава допустимите за финансиране по схемата разходи, в съответствие с чл. 4 от Делегиран регламент (ЕС) № 2016/247. На Държавен фонд „Земеделие” са възложени функциите по одобряване, временно прекратяване и оттегляне на одобрението на заявителите по схемата, включително по изготвяне на образци на заявления за одобряване на заявителите и заявки за плащане на помощта. В качеството си на Разплащателна агенция Държавен фонд „Земеделие” извършва административни проверки и проверки на място на подадените заявки за плащане на помощта и изплаща помощта в срок до три месеца от подаване на заявка за плащане, когато са спазени изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) № 2016/248. Въз основа на извършените проверки Държавен фонд "Земеделие" одобрява или отхвърля, изцяло или частично, заявката за плащане. На тази структура са възложени и мониторингът и оценката на схемата - извършва ежегоден мониторинг на прилагането на схемата, въз основа на данните, получени за нейното прилагане, ежегодно нотифицира пред Европейската комисия резултатите от мониторинга, проверките на място и направените констатации. Най-малко веднъж на пет години извършва оценка на прилагането на схемата и съобщава на Европейската Комисия на всеки пет години резултатите от оценката на прилагането на схемата.

За да се осигури добра координация при прилагане на схемата Министерството на образованието и науката и Държавен фонд „Земеделие” сключват споразумение за сътрудничество.

Основна роля при прилагане на схемата играят учебните заведения, които участват в нея. Те осигуряват прилагането на съпътстващи педагогически мерки. Учебните заведения организират приемането и проверката на плодовете и зеленчуците, които им се предоставят по схемата и осигуряват участието на учителите и служителите при подготовка на раздаваните продукти.

Участие в схемата за предоставяне на плодове и зеленчуци в учебните заведения могат да вземат и общините. Те могат да бъдат заявители, от името на учебните заведения на тяхната територия, както и да предоставят допълнително финансиране за прилагане на схемата на тяхната територия.

Участието на неправителствените организации, по-специално родителските организации, ще се изразява в наблюдение на качеството и безопасността на плодовете и зеленчуците, които се предоставят на децата. Те изразяват готовност да съдействат на

училищата при подготовката на продуктите за раздаване и при реализирането на някои съпътстващи мерки.

IX. СЪПЪТСТВАЩИ МЕРКИ

За да се осигури ефективност на схемата, трябва да се прилагат разнообразни съпътстващи мерки, които са пряко свързани с целите на схемата за предлагане на плодове в училищата и подкрепят раздаването на плодовете и зеленчуците. Съпътстващите мерки са насочени към разширяването на познанието на децата за селското стопанство и произхода на храната, производството на плодове и зеленчуци и техните характеристики. С тях се цели също повишаване на информираността относно значението на пресните плодове и зеленчуци за здравето на човека, добре балансирания модел на здравословното хранене и борбата с разхищението на храни.

За финансиране на съпътстващите мерки, които са пряко свързани с целите на схемата, могат да бъдат предвидени до 15% от предоставената от Съюза годишна помощ. Разходи за съпътстващи мерки се възстановяват в размер до 5 % от размера на годишните разходи за доставка на продукти за едно дете или ученик. Допустимите разходи за прилагане на съпътстващи мерки се определят съгласно методика, одобрена от изпълнителния директор на Държавен фонд "Земеделие". Предвижда се и национално финансиране за изпълнението на тези мерки, за да се направи схемата по-ефективна. Директорите на учебните заведения, които участват в схемата за предоставяне на плодове и зеленчуци в учебните заведения осигуряват прилагането на съпътстващи мерки. Държавен фонд "Земеделие" може да възложи по реда на Закона за обществените поръчки изпълнението на обществени поръчки за подготовката и/или прилагането на съпътстващи мерки и за размножаването и/или разпространението на материали, свързани с тяхното прилагане на национално ниво.

Предвиден е списък на съпътстващи мерки, за които се възстановяват разходите за прилагане (Приложение 5), както и списък на съпътстващи мерки, за които не се възстановяват разходите за прилагане (Приложение 6).

При прилагането на съпътстващите мерки трябва да се осигури достъп до тях на мнозинството от децата обхванати от схемата.

X. БЮДЖЕТ

Съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013, член 23, § 1, помощта от Съюза се отпуска за предоставяне на продукти от секторите на плодовете и зеленчуците, както и

някои свързани с това разходи за логистика и разпространение, оборудване, популяризиране, наблюдение, оценка и съпътстващи мерки. Помощта от Съюза е 150 млн. евро за една учебна за всички държави членки. Помощта се отпуска по обективни критерии въз основа на последните налични данни от 2012 г. по отношение на броя на децата на възраст от шест до десет години и техния дял от населението на държавата. В страната ни децата от индикативната целева група са 316 744.

За България, първоначално определената помощ от Съюза, в размер на 90 % от бюджета на схемата за страната, е 2 094 722 € (4 096 857,29 лв.), съгласно Приложение за индикативно разпределение на помощта от Съюза по държави членки към Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/248.

За постигане на основните цели на схема „Училищен плод“, на основание чл. 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 2016/248, България е заявила необходимост от допълнителна помощ от Съюза. С Решение за изпълнение на Комисията от 30.03.2016 г. относно окончателното разпределение между държавите членки на помощта от ЕС за прилагане на схемата, за България беше определена помощ от ЕС в размер на 3 104 247 € (6 071 286,28 лв.).

Отчитайки приноса на схема „Училищен плод“ за създаване на здравословни хранителни навици, предвид високия дял на децата с наднормено тегло в страната ни, за постигане на нейните цели е осигурено национално финансиране в размер 1 889 644,50 € (3 695 823,40 лв.).

Общият бюджет на схемата е в размер 4 993 843,88 € (9 767 109,68 лв.).

От така заложения общ бюджет на схемата, средствата само за доставка на плодове и зеленчуци са в размер 4 637 707,57 € (9 070 567 60 лв.).

Определената годишна финансова помощ на дете за учебната 2016/2017 год. е лимитирана до размер от 18,80 лв. (9,61 €) без ДДС за извършени 40 доставки. Пределният размер от 18,80 лв. е определен на базата на средна претеглена цена на порция (0,47 лв.) с отразени тегловни коефициенти на количествата продукти предоставяни през предходната учебна година.

С оглед постигане на справедливост в процеса на ценообразуване по схемата, което да се гарантира лоялното и обективно разходване на европейските и национални средства, пределната цена за килограм и порция за доставка на плодове и зеленчуци по схема „Училищен плод“ се определя съгласно Методика за изчисление на пределна цена за килограм и порция по схема „Училищен плод“ (Приложение 1). Методиката се

актуализира въз основа на промените в цените на продуктите и на разходите за оборудване и логистика.

На база на приложената Методика са определени пределните цени за продукт за килограм и порция /без ДДС/, които ще се прилагат за възстановяване на направените разходи за доставка на продукти по схемата, както следва:

Продукт	Максимално тегло на порция, /кг/	Пределна цена за продукт /кг/ без ДДС / лв.	Пределна цена за продукт /за порция/ без ДДС / лв.
Ябълки	0,200	1,71	0,34
Круши	0,220	2,94	0,65
Грозде	0,200	4,07	0,81
Праскови	0,180	2,12	0,38
Сливи	0,160	1,67	0,27
Банани	0,180	2,96	0,53
Портокали	0,200	1,73	0,35
Мандарини	0,210	2,01	0,42
Грейпфрут	0,300	2,16	0,65
Киви	0,200	2,09	0,42
Домати	0,200	2,62	0,52
Краставици	0,200	2,8	0,56
Моркови	0,150	1,27	0,19

За целите на изчисляване на бюджета по схемата е определена средна претеглена цена на порция размер на 0,47 лв., като са взети предвид тегловните коефициенти на количествата продукти предоставяни през предходната учебна година.

В съответствие с чл. 9, ал. 5 на наредбата, разпределяните плодове трябва да са почистени и опаковани във вид, годен за консумация. Същите се доставят от заявителите по чл. 13, т. 1 от наредбата до съответните учебни заведения, като извършват и транспортни разходи, складови разходи, разходи за персонал и др. Някои от плодовете и зеленчуците може да се предлагат белени и нарязани, от което произтичат и разходи, свързани с предварителната обработка на продуктите.

Размерът на предвидените разходи за прилагане на съпътстващи мерки е ограничен до 5% от размера на годишните разходи за доставка на продукти за едно дете или ученик и възлиза на 453 528,38 лв. Предвидени са и разходи за информационни дейности на стойност 243 013,70 лв. Общо изразходваните средства ще се определят на база подадени заявки за плащане от одобрените заявители.

Прогнозният бюджет на схема „Училищен плод” (Приложение 2) е разработен като са взети предвид:

- общ брой на учебните заведения;
- предполагаем брой учебни заведения участващи в схемата;
- процент от общия брой деца участващи в схемата;
- седмичното разпределение на плодове и зеленчуци, 40 доставки по време на учебната година;
- честота на раздаване на седмица;
- максималният размер на субсидията за един ученик на година;
- национално съфинансиране в лв.
- Финансиране от ЕС в лв.

За учебната 2016-2017 година се предвижда в схемата да участват 482 477 деца, които представляват 94 % от общия брой деца попадащи в обхвата на схемата в страната. Разходите за оборудване и подготвителни дейности, свързани с раздаването на плодовете и зеленчуците, и транспортните разходи за договорените плодове и зеленчуци се включват в общата стойност на доставката.

XI. МЕРКИ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПУБЛИЧНОСТ НА ФИНАНСИРАНЕТО ОТ ЕС

Съгласно изискванията на чл. 10 от Делегиран регламент (ЕС) №2016/247 на Комисията, при участие в Европейската схема за предлагане на плодове и зеленчуци в училищата се информира обществеността, че схемата е получила финансова помощ от Европейския съюз. За тази цел на всяко участващо в схемата учебно заведение, на добре видимо място около главния вход се поставя плакат с размер А3 или по-голям и размер на буквите най-малко 1 см. Плакатът съдържа европейското знаме и най-малко следния текст:

ЕВРОПЕЙСКА СХЕМА ЗА ПРЕДЛАГАНЕ НА ПЛОДОВЕ В УЧИЛИЩАТА

**Нашето учебно заведение участва в
схемата за предлагане на плодове и зеленчуци в училищата с
финансовата подкрепа на Европейския съюз.**

Поддържа се централизирана електронна страница посветена на схемата за предоставяне на плодове и зеленчуци в училищата с различни нива на достъп за предоставяне на информация, отзиви, критики и препоръки: www.schoolfruit.dfz.bg .

Може да се разработят видеоклипове и други материали рекламиращи значението на плодовете и зеленчуците за здравето и доброто физическо състояние на децата. При изработването на рекламните клипове може да бъдат използвани любими анимационни герои. Добър ефект при популяризирането на схемата може да се постигне с участието на изявени спортисти или други популярни сред децата представители на обществото. Публикуват се в ежедневниците рисунки или стихове създадени от деца и посветени на плодовете и зеленчуците. За да се гарантира ефективността на схемата за предлагане на плодове в училищата, информационните дейности се осъществяват с участието на всички заинтересовани страни от областта на образованието, земеделието, общественото здравеопазване, както и с активното участие на средствата за масова информация. За постигане широко популяризиране на целите на схемата на национално или регионално ниво се привличат съмишленици сред гражданите и неправителствените организации.

XII. ЛИЦЕ ЗА КОНТАКТ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА СХЕМАТА

- Весела Вълчева Цветкова, държавен експерт, дирекция „Директни плащания и пазарна подкрепа”, Министерство на земеделието и храните, ел. адрес: vvtsvetkova@mzh.government.bg

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЕНИЕ НА ПРЕДЕЛНА ЦЕНА ЗА ПРОДУКТ (КГ)/ПОРЦИЯ ПО СХЕМА „УЧИЛИЩЕН ПЛОД“

Настоящата методика има за цел да формира пределна цена за продукт (кг)/порция (лв. без ДДС) за доставка на плодове и зеленчуци по схема „Училищен плод“. Методиката представя разпределението на разходите, които общо може да се обособят в следните две групи разходи:

- Разходи за закупуване на продукт (плодове и зеленчуци);
- Допълнителни разходи, свързани с доставката на продукта.

I. ФОРМИРАНЕ НА ЦЕНА НА РАЗХОДИТЕ ЗА ПРОДУКТ (КГ)

В схемата се предвижда доставката на 13 вида плодове и зеленчуци, които попадат в различен ценови диапазон и сезонност:

Ябълки, Круши, Праскови, Сливи, Грозде, Банани, Мандарини, Портокали, Грейпфрути, Киви, Домати, Краставици, Моркови.

1. Събиране на данни:

С цел формиране на цената на продукт за доставка се анализират средномесечните цени за конкретния продукт от последната учебна година за месеците, през които са се доставяли продуктите, като се използват данни от следните източници:

- САПИ;
- НСИ;
- Държавна комисия по стокови борси и тържища;
- Браншови организации на производители на плодове и зеленчуци (Тържища София, Пловдив, Варна, цени на Българска асоциация на производителите на оранжерийна продукция (БАПОП), Национален съюз на градинарите в България)

2. Източници и относителна тежест /КГ/:

- САПИ на едро – тежест 50 на сто. Тази тежест е определена поради факта, че е налична информация за всички продукти през всички месеци;
- НСИ – тежест 5 на сто. Тази тежест е определена поради факта, че източникът не представя пълна и задоволителна информация за цени на всички продукти;

- Държавна комисия по стокови борси и тържища – 20 на сто. Тази тежест е определена поради факта, че информацията е благонадеждна и покрива цялата страна, но няма цени за всички продукти;

- Браншови организации на производители на плодове и зеленчуци (Тържища София, Пловдив, Варна, цени на БАПОП, Национален съюз на градинарите в България) – 25 на сто. Тази тежест е определена поради факта, че голяма част от заявителите закупуват продуктите от тези градове и е подадена от самите браншови организации.

Заклучение: С оглед на факта, че информацията от САПИ е най-благонадеждна, то този източник участва с 50 %. Останалите източници, отчитайки техните специфични формират оставащите 50 %.

В случай че за конкретна година липсва информация от даден източник, то тежестта, с която неговите данни участват в изчислението, се разпределя пропорционално между останалите източници.

3. Методика за определяне на средномесечна цена за съответния продукт спрямо източника на закупуване, определя се по формулата:

$$X = (M1 + M2 + M3 + M4 + M5 + M6 + M7) / 7, \text{ където:}$$

X е средномесечна цена на съответния източник;

M е средната цена за месеците на доставка на съответния продукт;

От получената средномесечна цена от всеки от източниците се формира средна цена за килограм продукт.

Изчислява се по следната формула:

$$C_p = X1 * K_T + X2 * K_T + X3 * K_T + X4 * K_T, \text{ където:}$$

C_p е средномесечна цена за съответния продукт от всички източници;

X е средномесечна цена за съответния продукт от съответния източник;

K_T е коефициент на тежест:

Вид продукт	Средна цена за кг без ДДС (ДКСБТ)	Средна цена за кг без ДДС (НСИ)	Средна цена за кг без ДДС (САПИ) цени на едро	Средна цена за кг без ДДС ТЪРЖИЩА София, Пловдив, Варна
Тежести /КТ/	20.0%	5.0%	50.0%	25.0%
Вид продукт	X1	X2	X3	X4

II. ФОРМИРАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗХОДИ, СВЪРЗАНИ С ДОСТАВКАТА БЕЗ ДДС

Допълнителните разходи се определят за всеки един продукт със съответната тежест (%) от определената цена за килограм продукт без ДДС:

1. Надбавка за логистика /Нл/ в лева

Нл (лв) = Ср*Нл (%), където:

Ср е средномесечна цена за съответния продукт от всички източници;

Нл е надбавка за логистика, която представлява разликата в средномесечните цени на дребно и средномесечните цени на едро по данни на САПИ и включва следните компоненти:

- Брак/фира;
- Складови разходи;
- Оперативни разходи - ток, вода и др.;
- Предварителна обработка на продуктите (белене, почистване и нарязване);
- Опаковане и етиктиране на индивидуална порция;
- Административни (заплати, осигуровки, канцеларски материали).

2. Норма на печалба /Нп/ в лева

Нп (лв) = (Ср + Нл)*Нп (%), където:

Ср е средномесечна цена за съответния продукт от всички източници;

Нл е надбавка за логистика в лева;

Нп е норма на печалба (%) – Предвидена е норма на печалба от 10 % съгласно общоприетата практика.

3. Надбавка за транспорт в лева

Нт (лв) = (Ср + Нл + Нп)*Нт (%),

където:

Ср е средномесечна цена за съответния продукт от всички източници;

Нл е надбавка за логистика в лева;

Нп е норма на печалба в лева;

Нт е надбавка за транспортни разходи (%), която е определена в съответствие с чл. 4, пар. 2 на Делегиран Регламент (ЕС) 2016/247 на Комисията от 17 декември 2015 година и представлява 3% от крайната цена на продукта, посочена във фактурата, издадена към учебното заведение (без ДДС).

III. Формиране на пределна цена без ДДС в лв. за килограм на доставяните продукти в лева:

Пц = Ср+Нл+Нп+Нт, където:

Пц е пределна цена без ДДС в лв. за килограм на доставяните продукти в лева;

Ср е средномесечна цена за съответния продукт от всички източници;

Нл е надбавка за логистика в лева;

Нп е норма на печалба в лева;

Нт е надбавка за разходи за транспорт в лева;

IV. Отчитане при плащане и окончателно изчисление на помощта

ДФ „Земеделие“ изплаща финансова помощ до пределната цена за продукт на килограм без ДДС в лева.

Отчитането на финансовата помощ се извършва на база фактури, в които се посочват килограмите закупени/доставени количества в кг. на съответния продукт. Грамажът на закупено/доставено количество за порция се изчислява като закупено/доставено количество се дели на броя деца от целевата група, предоставени от директорите на учебните заведения. Така полученият грамаж се съотнася към минималното и максималното тегло на порция съгласно Приложение № 3 от наредбата. При установяване на по-малко от минималното количество грамаж за порция финансова помощ не се изплаща. При установяване на по-голямо от максималното количество грамаж за порция продукт, разликата не се възстановява на заявителя.

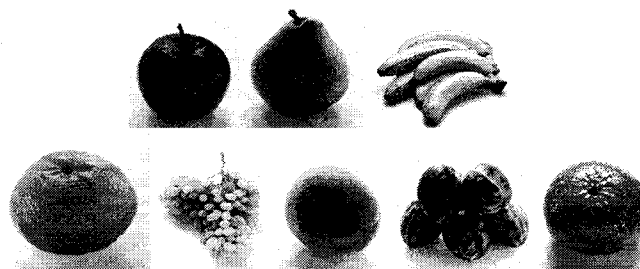
V. Актуализиране на методиката

През месеците декември и март се актуализират цените от различните източници и в случай, че има отклонение в някоя от тях от 5%, се актуализира цената на съответния продукт съгласно методиката.

БЮДЖЕТ ЗА СХЕМА "УЧИЛИЩЕН ПЛОД" ЗА УЧЕБНА ГОДИНА 2016 - 2017		
1	Общ брой учебни заведения в страната	4 520
2	Предполагам брой участващи учебни заведения	3 800
2a	Процент от общия брой училища (%)	84
3	Общ брой деца, в съответствие с Приложението на Регламент 2016/248	316 744
4	Прогнозен брой деца – 94% от общия брой деца от целевата група на схемата през 2016/2017 уч. г.	482 477
5	Общ брой деца от целевата група	514 732
6	Брой седмици	20
7	Честота на раздаване на седмица	2
8	Разходи за закупуване на плодове и зеленчуци на дете за учебна година	18,80 лв.
9	Общ бюджет за доставка на плодове и зеленчуци за учебна година (9=9.1+9.2)	9 070 567,60
9,1	Финансиране от ЕС за доставка на плодове и зеленчуци	5 550 791,94
9,2	Национално финансиране за доставка на плодове и зеленчуци	3 519 775,66
10	Общ бюджет за информационни разходи (10=10.1+10.2)	243 013,70
10,1	ЕС бюджет за информационни мерки	112 318,80
10,2	Национално финансиране за информационни мерки	130 694,90
11	Общ бюджет за съпътстващи мерки (11=11.1+11.2)	453 528,38
11,1	ЕС бюджет за съпътстващи мерки	408 175,54
11,2	Национално финансиране за съпътстващи мерки	45 352,84
12	Общо средства от ЕС (12=9.1+10.1+11.1)	6 071 286,28
13	Общо национални средства(13=9.2+10.2+11.2)	3 695 823,4
14	Общо средства за схема „Училищен плод” за 2016/2017 учебна година (14=12+13)	9 767 109, лв.
Всички средства са в лева без ДДС		

СПИСЪК НА ДОПУСТИМИ ПРОДУКТИ

ПРЕСНИ ПЛОДОВЕ
Ябълки
Круши
Праскови
Сливи
Грозде
Банани
Мандарини
Портокали
Грейпфрути
Киви
ПРЕСНИ ЗЕЛЕНЧУЦИ
Домати
Краставици
Морков

РАЗМЕР НА ПОРЦИИТЕ ПО СХЕМА „УЧИЛИЩЕН ПЛОД“

Порции плодове и зеленчуци за едно дете или ученик			
№	Плод/зеленчук	Минимално тегло в една порция (кг.)	Максимално тегло в една порция (кг.)
1.	Ябълки	0,140	0,200
2	Круши	0,170	0,220
3.	Грозде	0,150	0,200
4.	Праскови	0,150	0,180
5.	Сливи	0,120	0,160
6.	Банани	0,150	0,180
7.	Портокали	0,150	0,200
8.	Мандарини	0,140	0,210
9.	Грейпфрут	0,200	0,300
10.	Киви	0,150	0,200
11.	Домати	0,140	0,200
12.	Моркови	0,120	0,150
13.	Краставици/корнишони	0,150	0,200

СЪПЪТСТВАЩИ МЕРКИ, ЗА КОИТО СЕ ВЪЗСТАНОВЯВАТ РАЗХОДИТЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ

Раздел I. Разходи за съпътстващи мерки:

А) Посещения на стопанства произвеждащи плодове и/или зеленчуци, овощни градини/ организации на производители, складове за сортиране и пакетиране на плодове и зеленчуци и пазари.

1. Разходи за транспорт на учениците и учителите до мястото на дейността и за посещението в стопанството - за допуск или билети. Транспортът включва застраховката.

2. Разходи за транспорт и достъп за лица различни от ученици и учители - родители и водач на транспортното средство, които не надвишават 10% от разходите за всички ученици и учители участващи в посещението.

3. Разходи за плодове и зеленчуци във връзка с посещението, ако не са включени в цената на допуск или билета.

Б) Създаване и поддържане на градини. Трябва да има ясна връзка на тези разходи с целите на схемата. Всички разходи трябва да бъдат пропорционални на мащаба на градината. Употребата на закупените материали трябва да бъде ограничена единствено до дейности, свързани със схемата.

1. Закупуване на разсад и семена, овощни дръвчета и храсти.

2. Наемане или закупуване на специални градински инструменти и безмоторно оборудване (лопата, мотика, маркуч, лейка, саксии и други материали).

3. Листовки и други информационни материали по градинарство, за разходите по б."Д".

4. Закупуване на почва, торф, торове, биологични материали за контрол на вредители и плевели, оборудване за компостиране.

5. Оранжерии за класната стая, хоби оранжерия на открито.

6. Превоз на материалите по предходните точки, пощенски разходи и доставка.

7. Наемане на външен експерт или квалифициран персонал, за създаване и предоставяне на насоки и обучение на учениците и учителите за поддръжката на градината. Външен изпълнител трябва да бъде нает с договор за всички предоставени услуги и спецификация на разходите.

В) Организиране и провеждане на курсове по дегустация и готварство с плодове и зеленчуци.

1. Осигуряване на професионална подкрепа от диетолози, готвачи или други професионалисти. Наемат се с подробен договор и спецификация за разходите

2. Закупуване на инструменти и прибори, необходими за извършване на дейността.

3. Закупуване на плодове и зеленчуци и на други допълнителни съставки.

4. Информационни материали по дегустация и готварство за ученици и родители, за разходите по б. "Д".

Г) Запознаване на децата със земеделието, здравословните хранителни навици и опазването на околната среда

1. Информационни материали за земеделието, здравословните хранителни навици и опазването на околната среда за ученици и родители, за разходите по б. "Д".

2. Планове на занимания и работни листове за учениците.

3. Представления извън класната стая от лица, различни от учителите, като театър, изложби и други събития - за разходите по б. „А”.

Раздел II. Допълнителни разходи:

Д) Информационни материали и награди за децата и материали за обучение на учители и родители.

1. Информационни материали, свързани със схемата: брошури, дигитални, книжки с рецепти, информационни DVD и филми, информационни материали за насърчаване на консумацията на плодове и зеленчуци - брошури, плакати и други материали, с които училищата подпомагат планирането и изпълнението на мерки за обучение по хранене (оформление, печат, доставка).

2. Наемане на основно оборудване за информационни цели свързани със схемата - екрани и дъски.

3. Разходи, свързани с обучението на учители и училищен персонал (готвачи), във връзка с насърчаване консумацията на плодове и зеленчуци и здравословното хранене, проведено от външни експерти, включващи хонорар и транспортни разходи за лектора.

4. Малки забавни награди за децата като несесери, цветни моливи, стикери, кутии за единични плодове и др.

Е) Състезания и игри.

1. Информационни материали и награди от точка Д за участие в състезания и игри, свързани с плодовете и зеленчуците.

Ж) Промотиране и интернет страница.

1. Актуализиране и поддържане на интернет страница, свързани с постигане на целите на схемата.

2. Промотиране на плодове и зеленчуци от съответния регион.

3. Промотиране на други земеделски продукти.

СЪПЪТСТВАЩИ МЕРКИ, ЗА КОИТО НЕ СЕ ВЪЗСТАНОВЯВАТ РАЗХОДИТЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ

А) При посещения на стопанства произвеждащи плодове и/или зеленчуци, овощни градини/ организации на производители, складове за сортиране и пакетиране на плодове и зеленчуци и пазари.

1. Разходи за заплата и допълнително заплащане на учител, като лектор или водач.
2. Подаръци, компенсации или заплати за приемащия домакин, фермер или за шофьора.
3. Застраховка на децата.
4. Разходи за обяд или закуска.
5. Закупуване на продукти, книги и др. във връзка с посещенията, различни от образователните материали.
6. Разходи за фермера или за трето лице, като лектор или водач, освен ако тази дейност е възложена на външен изпълнител.

Б) Създаване и поддържане на градини.

1. Поддръжка на зелените площи около училището (тревни площи, цветни лехи).
2. Покупка на моторно градинско оборудване, като косачка, култиватор, напоителни системи.
3. Покупка на работно облекло и обувки за децата, на работни маси и пейки.
4. Разходи за учители и родители.
5. Разходи за ангажиране на широко разпознаваемо лице (знаменитост).

В) Организиране и провеждане на курсове по дегустация и готварство с плодове и зеленчуци.

1. Разходи за обучение за диетолози или специалисти по хранене.
2. Закупуване на съдове за готвене и прибори за многократна употреба.

Г) Запознаване на децата със земеделието, здравословните хранителни навици и опазването на околната среда

1. Театрални и други представления, които не се отнасят до или не включва дегустация на плодове и зеленчуци.
2. Раздаване на плодове и зеленчуци за семействата.
3. Разходи за съпътстващи мерки, които дублират части от учебната програма.

Д) Информационни материали и награди за децата и материали за обучение на учители и родители.

1. Хартия, картон, маркери и други материали за рисуване.
2. Заплащане за лектор или учител.
3. Закупуване на сокоизстисквачка или сушилня за плодове.
4. Организиране на информационни събития за деца, родители и учители.
5. Електронни награди, като електронни плей стейшъни, айподи и др.

Е) Състезания и игри.

1. Игри и състезания (като спортни игри, рисуване), които не са свързани с плодове и зеленчуци и с целите на схемата, освен когато са придружени от дегустация на продукт.

2. Електронно оборудване като фото камери и др.

3. Спортно оборудване за състезания.

4. Разходите за персонал за организиране на състезанието и за снимки.

5 Разходи за участие на разпознаваемо лице (знаменитост).

Ж) Промотиране и интернет страница.

1. База данни на експерти и събиране на информация за храните и хранителния състав, сайт за храненето в училище.

2. Медийни кампании за здравословно хранене, конференции по схемата за широката публика.

3. Участия в панаири и изложения.

4. Изработване на постери и билбордове, изложби и декориране на столова, класни стаи и информационни табла.

5. Разходи за принтиране, разпространение, медии, филмиране и дизайн.